

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an 3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an 4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fiecare Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond: odată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr., și de fiecare publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce focea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blaș.

Anul V.

Blaș 15 Iuniu 1895.

Numărul 24.

Lege și legiuitori.

Compatrioții noștri magiari, presa magiară, parlamentul, opinia publică magiară, guvernul, — toți cu un glas ne strigă: Nu umblați după chimere, nu defăimați țara, care cu egală iubire vă strânge la sinul său, nu huliți poporul magiar și legislativa magiară, care cu egale datorințe, dar și cu egale drepturi v'a îmbrăcat.

Acest cântec îl auzim repetindu-se, de câte ori amăriți până în suflet și scoși din răbdarea noastră proverbială îndrăznim a spune, că nouă dreptate nu ni-se face, că și puținul acela, ce ni-l mai garantează legile, ni-se detrage pe căi neiertate și volnice.

Și drept răsplată a plângerilor noastre primim numai epitete de trădători de patrie, vindețori de țară; și în consecință tractare amăsurată numitelor deliecte.

Asta e ursita noastră.

Dar dreptatea omori nu se poate. Ea își face loc prin toate stâncile, ce asupra-i le rostogolesc. Și când apucă a răsări, răsare cu o strălucire încântătoare pentru cei ce o cercau, și orbitoare pentru cei ce sub întunec voiță a o ascunde.

Am tot dis noi, că legea e, cum o fac domni; că chiar și legile bune încă se întorc asupra noastră.

Am fost batjocoriți și calumniați, cu toate că faptele în nenumărate rânduri ne-au dat dreptate.

Astăzi ér avem un fapt, care de rușine va trebui să umple pe cei ce ne vreū rele, care înse pe noi ne va justifica încă odată, care încă odată va dovedi, cât de adevărate, cât de înfricoșate sunt suferințele noastre.

Vorbim despre procesul părintelui Lucaciū, pertractat în zilele trecute înaintea tribunalului din Sătmar.

Tribunalul din Sătmar pentru pretinsa calumnie împotriva unui protopretor îl condamnă pe părintele Lucaciū, oprind pe acusat întru folosirea limbii sale materne, cu toate că legea din 1868 apriat garantează acest drept.

Părintele Lucaciū recurează. Curia nimicesce sentința tribunalului și-l îndrumă a ține o pertractare nouă, la care acusatului să-i fie permis în conformitate cu legea folosirea limbii sale materne.

Va să dică, supremul for judecătoresc într'o cesțiune privitoare la folosirea limbilor cu ocaziunea pertractărilor aduce o sentință cu totul contrară sentinței aduse de un for inferior, deși în cesțiuni de așa mare moment deosebire de vedere nu ar fi iertat să existe.

Și se face pertractare nouă, și se concede acusatului a se folosi de limba sa maternă.

Atunci se ivește un alt cas și un alt conflict, poate că și mai caracteristic, decât cel dintâiu.

Acusatul împreună cu apărătorul voesc să-și arete nevinovăția, cerând voe, să producă dovețile, prin cari se

arată, că acusa ridicată de dinsul împotriva protopretorului nu a fost o calumnie, ci curatul și limpedele adevăr.

Ce face înse tribunalul?

În loc să dea voe acusatului, ca să potă arăta nevinovăția sa dovedind, că cele ce le-a afirmat despre protopretorul, sunt numai și numai curate adevăruri, simplu îi detrage cuvântul și-l împedecă în apărarea persoanei sale.

Atunci apărătorul și acusatul protestează împotriva acestei nemaipomenite călcări de lege și renunță la apărare.

Și ce să veđi?

Se întâmplă o mare minune! Procurorul suprem se alătură și el la protestul acusatului și al apărătorului, anume și el recurează în contra sentinței, ce s'a adus, fără ca acusatului să i-se fie făcut posibilă apărarea.

Se poate inchipui consternarea judecătorilor. Procurorul spune, că ei vor să-l judece pe părintele Lucaciū, fără ca macar să fie avut nisce doveđi cât de puține despre culpabilitatea dînsului.

Incidentul acesta va rămâne memorabil. Să fim umblat noi anume cu unghița și cu orî ce mijloce pentru a storce o asemenea declarațiune prețioasă dela procurorul suprem în favorul cauzei noastre și spre osîndirea celor ce ne vor rele, — nu puteam să reușim.

După acest incident se face de ris pe vecie, cine va îndrăsni, să mai susțină, că legile sunt legi și pentru noi,

Feuilleton.

Imn

Scrit cu ocaziunea primirii festive a Escelentei Sale Mitropolitului Victor Mihályi în internatul Vancean de fetițe.

Cătră ceriuri pentru Tine
Cu iubire ne-am rugat,
Și în lacrimi și suspine
Noi de mult te-am așteptat.

Dup'o lungă așteptare
De departe ai venit,
Archireū ilustru, mare,
Ce atâta te-am dorit.

Căci orfane-am fost odată,
Fără scut și ajutor:
Ađi avem în Tine-un tată,
Un Părinte iubitor.

Ađi din inimă iubitoare
Ne rugăm la Dumnezeu
Pentru Tine cu ardore,
Prea mărite Archireū.

Fie viața Ta senină,
Traiul vesel, fericit,
Și cu flori să-ți fie plină
Calea, Archireū iubit.

În cerescă fericire
Multe zile să trăiesci
Și poporul cu iubire
Sănătos să-l păstorești.

E. Szabo.

Inelul.

(Fine.)

Între inele rolul cel mai însemnat îl jocă inelele cu sigil. Sigilarea a fost obiceiul încă din timpuri vechi. În timp străvechi se sevârșia sigilarea cu un fel de pământ cleios, în care putea să se imprime un chip. În Egipt se sigilau toate, chiar și jertfele de pe altare. Acesta firește că nu era o asigurare împotriva hoților, ci voia numai să spună, că nu este iertat, ca mâni profane să se atingă de animalul de jertfă. Chiar și bouul Apis, așa dară însuși deul, i-se imprima un sigil, după ce se găsea bouul potrivit spre a fi deul Apis. Elinii sigilau vistierile. Mai târziu s'a generalizat foarte tare datina de a sigila

tot felul de documente. Mai apoi s'a introdus datina de a atrna sigilul de documente de mare moment. Despre sgârții se spune, că ei sigilau până și bucatele, cari rămăneau dela prânz ori dela cină, pentru ca nici un sclav să nu se atingă de ele.

De odată cu datina asta de a sigila și cu introducerea inelului de sigilat s'a început și s'a dezvoltat glictica sau arta de a sculpta în petra. Glictica e de două feluri, adecă a intaglielor, a sculparilor tăiate în petra, și a cameelor, adecă a lucrărilor convexe sau a reliefurilor. Amindouă soiurile acestea ale glicticii le găsim, până unde putem să urmărim la Elini și la Romani istoria inelului. Că glictica se deprindea și la alte popore civilizate ale vechimii, putem conchide chiar de acolo, că se istorisesc, că ele se îndatinau a sigila. Spre a sigila se reçere adecă un chip convex ori concav, care să se imprime materialului de sigilat. Surpândătoriu de admirabil este lucrul glictic, care se găsește în petrele tăiate, cari s'au păstrat încă de pe timpul Elinilor și Romanilor. Sau conservat și nisce sciri despre unelte, cu cari se deprindea pe acel timp arta glictică. Scrutătorii au ajuns adecă la convingerea, că unelte acelea au fost cam acele-și, cu cari se deprinde

și că motiv de a ne plânge nu mai avem.

Cetescă ori cine procesul părintelui Lucaciū, — și despre adevărul spuselor noastre se va convinge, și va trebui să recunoască, că Românii nu au mințit și nu mințesc, când se plâng de sorțea lor, nici când drept expresiune a durerii și decepțiunii lor dic: „Legea e, cum o fac domni.“

Dea ceriul, ca cei ce lege sunt chemați a pune și a face, să cunoscă, că numai cu legi sfinte și drepte se pot ocărui popoarele, ér nu cu pocituri, nici cu aplicarea și mai pocită a pociturilor.

Érași cestiunea Lauran. — Dăm loc următoarelor șire:

„Dechiaratiune.“

„Că se nu cugete cineva, că dóra terorizatu prin cei dela „Unirea“, de fric'a loru, mi-asia fi retrasu procesulu de pressa, intentatu contra „Vulturului“ pentru nu sciu ce vatemare de onóre: trebue se dechiaru, că eu, de si diu mai multe párti moralmente *pressionatu* a intentá procesulu; totusi, contra „Vulturului“, pana acuma inca nu numai că n'am intentatu neci unu procesu, dar, că se nu potu neci intentá, pana acuma me-am feritu inadinsu chiar si de cetirea articolului vatematoriu, ba, pana acuma, de si oferite, n'am voitu a vedé neci macaru caricaturele, prin cari, se dice, a fi deonestatu; pentru-cá pre tenerulu Redactoru alu „Vulturului“ vreu se-lu tienu si mai de parte de unu barbatu cu multu mai cultu, si de mai nobile aspiratiuni, decâtu cá acele se póta culminá numai intru asigurarea subsistintiei proprie chiar pre „ruinele onórei“. Pane nedémna ar fi acést'a de unu barbatu cavalerescu!...“

„Éra ce se tiene de Episcop'ia Lugosiului; de si nu este omu in lume, pre carele se-lu fiu rogatu macaru si numai cu unu singuru cuventu, cá se-mi aplaneze calea la ace'a demnitate atátu de inalta, si neproporționata debileloru mele poteri: totusi, dorintiei celoru dela „Unirea“, cá se declaru

solemnu inaintea lumii, cá demnitatea ace'a „la nice unu casu nu o voiu primí“, numai asiá asiú poté face destulu, daca cei dela „Unirea“, me-aru convinge despre ace'a, cá dinsi, cu privire la acést'a, sunt interpretii *autentici* ai voiei lui Domnedieu, cárei-a, pentru eventualitatea atátu de temuta de dinsi, inca neci pentru ace'a nu mi-ar fi permis a resiste, séu a me chiar opune, pentru-ca, precum ne invétia Apostolulu: „Cele slabe ale lumii a alesu Domnedieu, cá se rusneze pre cele tari“ (I. Cor. I. 27.)“

„Oradea-Mare, 12. Iuniu 1895.“

„Dr. Augustinu Lauran.“

Noi am fi voit, să terorisám pe dl Lauran, ca să-și retragá procesul de presá îndreptat in contra „Vulturului“? De unde o mai scie și acést'a dl Lauran?

L-am invinuit, cá a intentat „Vulturului“ proces de presá? Nu, ci din contrá pe cum am dis referitoriú la acusa ridicatá in afacerea dela Bocsig, așa dicem și acum, cá dacá „Vulturului“ intru adevér l-a vátémat onórea, dl Lauran era dator numelui séu bun, să cerce pe ori ce cale legalá și onestá a-și repara onórea și a se scuti pentru viitoriú in contra atacurilor îndreptate in contra onoriú dsale.

Ne declará dl Lauran, cá nu a intentat procesul acela. Dar atunci nu pricepem, cum a putut lása nerectificatá scirea aceea macar și numai o singurá di? Scirea aceea a apáruit in foile nostre de di cu mult inainte de ce am fi inregistrat-o noi. Dóra dsa nu pune nici un preț pe cele ce publicá foile nostre? Asta réu o face. Ori dóra nu le cetesce? Asta o face și mai réu.

„Éra ce se ține de Episcopia Lugosiului,“ fi dicem dsale, să-și adncá aminte de preceptul al doilea al lui Dumneđu. Náué nici prin minte nu ne-a trecut, să pretendem a fi priviți de interpreți *autentici* ai voii lui Dumneđu, dar atáta scim, cá in casul de față esprimám convingerea aprópe a întregului cler și popor român catolic. Iubirea și simpatia acestúi cler și popor să o fie cercat dsa in loc de a umbla, să-și câștigue complăcerea unuí guvern francmason, kossuthist, calvinesc și jidovit prin arborarea flamurei

negre in semn de jale pentru mórtea lui Kossuth, prin láudarea „patriotismului“ séu, carele nimeni nu l-a tras la indoélá, și prin alte pécate, cari le-a comis dsa in contra némului séu spre a servi străinilor. Se vede, cá dl Lauran complăcerea acestúi guvern o privesce de manifestare a voii lui Dumneđu, ca óre cine să se facá episcop, pe când noi privim de o atare manifestare iubirea și simpatia clerului și poporului, și aci se cuprinde diferința de vederi dintre noi și dintre dsa. Și până când sustá diferința asta de vederi, zádarnicá va fi ori ce declarațiune a dlui Lauran. Și diferința asta va susta, cáci noi nu suntem așa de temerari, cât să așteptám dela Dumneđu, să repețescá in dl Lauran fără de causá îndestulitóre minunea întâmplatá cu s. Paul.

Revistá bisericéscá.

Roma.

Se anunță, cá contele Revertera ambasadorul austro-ungar de pe lângá Vatican a predat Pontificeluí o sumá considerabilá de baní, care sumá Monarchul nostru Francisc Iosif I a pus-o la dispozițiá Papei pentru fondarea unuí colegiú rutén.

Cardinalul Gibbons dimpreună cu alți trei episcopi americani de câteva díle petrece in Roma. Cardinalul a fost primit de cátrá Sfinția Sa Leo XIII in audiență, care a durat timp mai îndelungat.

Foile guvernamentale italiene se exprimá nefavorabil despre faptul, cá Rusia a inființat legațiune ordinará lângá Scaunul pontificiú. Legațiunea ruséscá stá din un ministru resident, un consilier și un secretar de legațiune, pentru cari sunt provédute in budgetul statului rusesc 18,000 de ruble in aur.

Asia.

Din Cing-King se anunță, cá Chinesii au náválit asupra misiunilor din Kiating și Yotsan dirimind casele mi-

ncá și in dílele nostre arta acést'a. Așa se storisesc despre Etiopieni, cari asemenea aveáu multe petri táiate, cá ei táiau cu o petró alte petri. Esistáu și inele de acelea de sigilat, in cari nu eraú petri scumpe, ci ómenii mai séraci aveáu astfel de inele gátite din metale mai ordinare ori din sticlá, cei mai séraci chiar și numai sigile de lemn. Dar și numai petri scumpe nesculptate, ci numai poleite se legáu in inele.

Dar unde purtau ómenii inelele acelea? Nu numai in un deget, ci cei ce voiaú să deprindá lux in inele, purtau astfel de inele in mai multe degete. Israiliții purtau inele la început in degetul mijlociú și in cel mic dela mâna stingá, érá mai târziu purtau inele in tóte degetele și chiar și in policar, și obiceiul de purta inel in policar s'a pástrat in răsárit până in díua de astádi. La Romani crescénd luxul a crescut și numérul inelelor. Ei purtau până și șesespédece inele in fiesce care deget luându-se afará degetele mijlocii dela amindoué mânilé. Inelul cel mai scump, carele se folosia de comun la sigilat, il purtau in degetul cel mic. Clemente Alesandrianul, care a tráit pe la an. 200 d. Chr. și a scris in contra luxului, a conces totusi, ca ómenii să pórté un inel in degetul cel mic. Din inele au ajuns cameele pe cupele pocalelor. Datina de a încunjura pocalul cu camee și cu petri scumpe, pe timpul împérațiilor romaní a fost fórte generalá. Datina asta s'a conservat

apoi in íntreg evul de mijloc, apoi a încetat, pentru ca in timpul mai noú să reînvie éráși.

Inelelor împodobite cu petri poleite i-se ascria și putere misticá și însemnare simbolicá. Mai ales in răsárit și in nordul cel mai înalt se ascria acestor inele adese ori putere magicá. Ómenii purtau acest fel de inele ca amulete și talismanuri. Acestea doué cuvinte însemnă tot cam același lucru, de cumva nu voim să facem între ele deosebirea, cá amuletele le purtau atirinate de grumazi, érá talismanurile in degetele mânilé. La Israiliți pe cum și preste tot la răsáriteni astfel de talismanuri eraú fórte folosite ca mijloc de scutire in contra morburilor și a relelor de tot felul. La Elini și la Romani buruéna acestei superstiții era de asemenea furádécinatá. Romani purtau un fel de inele împodobite cu petri scumpe, ce se numiaú gemmae astriferae. In petriile acestea, cari serviaú ca sigiluri, eraú semne mititele, cari se infáțisáu ca nisce stelute și despre cari póte să se presupuná, cá ele nu s'au format dela sine acolo in petriile acelea, ci au fost gravate intr'ínsele. Și cu alte inele magice credeaú ómenii a se puté scuti in contra relelor. Așa istorisesc Lucian, cá a véđut un inel gátit din ferul unor furci, in cari au fost spínđurați mulți ómeni.

Și ca semn de recunóscere servia inelul. Ómenii frángeáu inele, pentru ca la timpul séu să recunóscá pártile lor de pe aceea, cá fránturile lor se potriviau. Se dáu inele și

ca simbol al puterii oficióse ori ca semn de îndreptáire la vre-o pretensiune. Pontificele Roman pórtá inelul de pescariú ca simbol al puterii sale primațiale. Inelul jócá o rolá însemnatá in istorie și la investirea episcopilor și abațiilor. Inelul esprima adecá îndreptáirea la oficiul bisericesc, și investirea cu cárjea și cu inelul avea să cadá numai in competența príncipelui bisericii. In vechime se obiceiuaú ómenii a purta inele și ca semnele vre unei júruințe.

Usul inelului ca inel *de logodire* și *de cununie* încă e străvechiú. Acest us era cunoscut deja și Indilor celor vechi. Inelele, pe cari le schimbaú mirii, ori inelul, pe care-l da numai mirele miresei sale, in vechimea págáná pare a fi fost un amulet împotriva vrájirii rele. Alții sunt de acea páreré, cá inelul acesta simbolisa un raport de supunere, așa cá mirele, — care dintru început singur da un inel miresei sale, — prin inelul acesta da de scire miresei sale, cá ea de aci încolo fi este supusá lui și are să-l asculte și să-i servéscá. Érá alții dic, cá inelul acesta a fost simbolul închiării unuí contract și simbolisa caractérul stabíl al acestúi contract. Din tóte acestea nu e sigur nimica. Dar páreréa din urmă pare a o întári obiceiul Romanilor de a declara prin oferirea unuí inel contractele de obligátore și de a oferí la logodná un inel, carele de comun era de fer și se numai pronubum. Mai târziu inelul acesta după

sionarilor. Oficialii chinezi nu au voit, să alege întru apărarea celor atacați. Celelalte misiuni din China încă sunt amenințate.

Revista politică.

Delegațiunile.

Monarchul a primit Sâmbătă în audiență delegațiunile conduse de președinții lor. Președintele delegațiunii ungare în scurta sa alocuțiune omagială adresată Majestății Sale accentuează, că în desbaterea afacerilor comune membrii delegațiunii se vor nisui, ca împreună cu dezvoltarea forței armate, reclamată de poziția monarhiei ca putere mare, să se bucure de mijlocele dezvoltării pacifice și monarhia preste tot și în special Ungaria. Această dezvoltare pentru Magiari, cari stau în pragul serbării mileniului, e de o dublă importanță.

În răspunsul său Majestatea Sa cu plăcere constată, că dela ultima sesiune a delegațiunilor situațiunea externă a monarhiei în toate direcțiunile a rămas foarte îmbucurătoare. Relațiunile monarhiei cu toate puterile europene sunt amicale. Guvernul și în viitor va persevera în politica de pace urmată până acum. Urcarea cheltuelilor o reclamă organizarea armatei. Bosnia și Hertegovina fac progrese pe toate terenele și în anul viitor încă își vor acoperi cheltuelile din propriile venituri.

Președintele delegațiunii austriace exprimă condolența pentru mărtea arhiducelui Albrecht și promite Monarchului, că proiectele înaintate de ministrii comuni vor fi esaminate cu conștiințiozitate și rezolvite, pe cum pretinde splendoria și poziția de mare putere a monarhiei. Răspunsul Monarchului este ca și cel dat delegațiunii ungare.

La cercele Monarchul s'a întreținut timp mai îndelungat cu contele Iuliū Szápáry, ceea ce a fost bătătoriū la ochi.

Atât diarele din monarhie, cât și

cele din străinătate se exprimă foarte favorabil asupra discursului Monarchului nostru către delegațiuni. Ele privesc în acel discurs o nouă garanță pentru menținerea păcii europene.

La ședința din 11 a. c. a comisiunii pentru afacerile externe a delegațiunii ungare a luat parte și noul ministru Goluchowski, care a fost salutat de către Tisza Kálmán, președintele comisiunii. Noul ministru și-a ținut (în limba germană) vorbirea de program dîcînd, că consideră de o mare onoare pentru sine de a fi succesorul aceluī diplomat cu mari merite, care în decurs de aproape 14 ani a condus cu atîta înțelepciune și succes afacerile externe ale monarhiei. Politica urmată de Kálnoky promite a o urma și noul ministru. Ea se reduce la alipirea strînsă de întreita alianță, care nu eschide cultivarea celor mai bune și mai amicabile relațiuni și cu celelalte puteri, ci o condiționează. Decî în politica externă numai persoanele s'au schimbat, dară nu și direcțiunea de mai înainte. Constată ministrul, că dela ultima întrunire a delegațiunilor situațiunea politică favorabilă nu s'a schimbat întru nimica, și pe orizon nu se arată nici un nor, care să inspire îngrijiri pentru apropiatul viitor. Considerănd constelațiunile politice liniștite el se va ocupa de dezvoltarea gradată a politicii comerciale și de uniū ramii ai reprezentanțelor consulare. Atât interesele monarhiei întregi, cât și interesele Ungariei îi zac ministrului la inimă, și le va promova după cea mai bună știință și conștiință. Afacerea Agliardi nu a fost atinsă în discursul ministrului de externe. După ce el nu cunoșce deplin toate afacerile resortului său, nici nu pôte face declarațiuni mai detaiate.

Referentul Max Falk primesce cu sinceră simpatie declararea ministrului de externe, că în resortul său se va urma politica de mai înainte.

Contele Apponyi aprobă principiile

enunțate de ministrul afacerilor externe: alipirea la întreita alianță și cultivarea bunelor relațiuni cu toate statele. La acestea oratorul mai crede de momentos a se adauge și un al treilea principiu: asigurarea dezvoltării naționale a statelor balcanice și eschiderea orî cărui protectorat unilateral orî influințe străine față de ele. Fiind că ministrul a declarat, că nu se face nici o schimbare de sistem, oratorul presupune, că și al treilea principiu se va valida în politica externă. Neputînd fi ministrul orientat în toate cestiunile, oratorul nu va păși cu cestiuni concrete, ci în acestea va trage la dare de samă pe ministrul-președinte ungar în dieta unгурescă.

Conducătoriul partidului poporal, contele Zichy Nándor, salută fără nici un comentariu declarațiunile ministrului de externe și promite a-i vota budgetul.

Ábrányi Kornel voesc, să atingă numai o cestiune, cu privire la care ministrul este în poziție de a cunoșce mai bine anteactele, și acesta este cestiunea agitațiunii române din Transilvania. Cestiunea acesta și în anul trecut a fost adusă pe tapet în delegațiunea magiară, și o aduce éráși, fiind că ministrul ca fost ministru la Bucuresci știe foarte bine, că între fantasiile temerare proclamate de ultraștiū românî, cari fac neplăceri și guvernului român și nu se pot suprima prin note diplomatice, nu sunt mai periculoase cele dintre marginile țării, ci acelea, cari doresc a-și ajunge scopul prin violarea integrității teritoriale ale țării. Pentru reducerea coréspondentore a fantasiilor acestora nu e mijloc mai acomodată decît întărirea militară a Transilvaniei, carea chiar așa de puțin ar fi îndreptată contra României, ca cele din Tirolul-de-sud contra Italiei. Dacă vor vedé Româniū Transilvaneniū, că integritatea teritorială a Transilvaniei interesază monarhia întregă, se vor convinge, că s'au amăgit.

Contele Keglevich István se ridică în contra aserțiunii antevorbitoriului, că cestiunea de a fortifica Ardélul ar fi o dorință a delegațiunii ungare orî a opiniunii publice unгурesci. Protesteză în contra sulevării fără cauză a cestiunii acesteia. La desbatere s'au primit toate proiectele budgetului.

Afaceri interne.

Kossuthiștiū guvernamentalî au ținut o mare adunare la Kecskemét, în care însuși Kossuth Ferencz, care e protestant, de nu-l cumva chiar francmason, s'a încercat a proba ascultătorilor săi, că matrimoniul civil nu se opune dogmelor catolice, (pe cari Kossuth sigur nu le cunoșce).

Eötvös Károly arată, că partidul independentist în cestiunea căsătoriei civile nu a ajutat guvernul (ore?), ci numai nu a sprijinit opoziția căsătoriei civile. (Atunci să se fi reținut cu totul dela votare, nevoțînd nici cu guvernul.) Despre nunțiul Agliardi dîce vestitul advocat, că, residînd el în Viena, reprezenta Scaunul Apostolic numai în Austria. (Atunci tot acesta ar trebui să o susțină dl Eötvös și despre reprezentanții tuturor puterilor; éri nici ministrii comuni

mărturisirea lui Tertulian era de aur și una oria avea și vre-o inscripție, p. es. „Să trăiesci mult“, ori „Îți aduc fericire“. Une oria era legată în inel o pătră scumpă, și în pătră era gravată o mână, carea ciupia de o ureche, și de-asupra era inscripția: „Adu-ți aminte de mine!“ Nu e neprobabil, că nisce inele vechi de aramă, pe cari este gravată o cheiță, au fost inele de cununie. Cu inelul bărbatul da muierei cheile casei, și la Fotiū dîce Teosebiū către soție-sa: „Mai înainte ți-am dat inelul legăturii; acum ți dau pe cel al deșteptăciunii, ca el să-ți ajute întru convenita păzire a casei.“

Inelele de cununie au trebuit să fie foarte mici atunci, când se cununaū prunci mici. Astfel de cununii erau dese în familii principesci. Pôte că cel mai mic inel de cununie a fost acela, care s'a folosit la cununia princesei Mary, a fiicei regelui Eric VIII de Anglia, cu dauphinul Franței, fiul regelui Francisc I. Pe mire l-a reprezentat atunci admiralul Bonivet, ambasadorul Franței la curtea regescă din London. Ceremonia s'a sevrășit în Greenwich cu mare strălucire în 5 Octobrie 1518, pe când dauphinul era de opt luni, érá mirésa lui de doi ani. Regele Eric sta înaintea tronului său. Lângă el de o parte s'au postat regina și princesa Maria de Franța și înaintea reginei mirésa îmbrăcată în brocat de aur și strălucitoare de juvăere. De ceea lature stău cei doi legați ai Ponti-

ficelui, Wolsey și Campeggio. După o cuvîntare a episcopului Tunstal au luat pe princesa Mary pe brațe, și s'a cerut favoarea regelui și a reginei, după cari Wolsey s'a apropiat de mica princesă cu un inel mititel gătit anume pentru ea. În inel era întărit un brillant scump. Bonivet ca reprezentant al dauphinului de Franța a pus inelul în degetul princesei. După aceea a primit princesa binecuvîntarea, și Wolsey a celebrat s. liturgie în fața de față a regelui și a întregii curți regesci.

Pretutindenea s'au legat de inelele de cununie păreri și obiceiuri superstițioase, cari parte s'au lătit preste întregă Europa. Cîntecul german dîce: „Ea a frînt credința; inelul s'a rupt în două.“ Într'o baladă rusescă dîce mirésa: „Dacă mă voiți gândi la altă iubire, atunci inelul de aur să se desfacă, și dacă tu vei urma altei fete, atunci va sări diamantul din inel.“ În multe ținuturi cred ómenii, că dacă se frînge inelul de cununie, în scurtă vreme va trebui să móră unul din cei doi soți căsătoriți. Pe airia cred ómenii, că căsătoria va fi nefericită, dacă la cununie îi cade miresei inelul la pămînt. Pe airia se află alte păreri superstițioase legate de inelul de cununie. Păreri acelea toate se unesc în aceea, că ele se referesc toate la fericirea orî mai ales la nefericirea căsătoriei.

ai monarhiei, cari reșed în Viena, nu ar reprezenta și Ungaria.)

Austria.

Ședințele parlamentare sunt foarte furtunose. În 7 a. c. opoziția a interpelat cu privire la pasivele de 1.300,000 fl. ale societății de asigurare „Austria”. Prin aceste pasive sunt daunați mai ales funcționarii subalterni dela calea ferată, cărora br. Cedik, președintele căilor ferate de stat, le-a impus, să se asigure la numita societate, a cărei vice-președinte e cumnatul baronului Cedik. Ministrul a promis, că va cerceta lucrul. În ședința din 10 a. camerei Cehii tineri și antisemiții au pretins amânarea ședințelor parlamentare, pentru ca să aibă timp comisiunea financiară spre a studia budgetul. Opoziția impută guvernului și majorității, că nu reprezintă interesele poporului, ceea ce a dat ansă la scene sgomotoșe.

Coaliția e pe cale de a se disolva, ce va aduce cu sine nu numai căderea guvernului actual, ci poate chiar și dizolvarea parlamentului. Causa neînțelegerii din șirul coaliției compuse din elemente eterogene este cestiunea gimnasiului sloven din Cilli în Stiria. Guvernul a luat în budget și suma pentru înființarea acestui gimnasiu. Germanii liberali au declarat în comisiunea financiară, că la cazul când s'ar primi suma pentru gimnasiul din Cilli, partidul lor va vota contra ei în parlament. Cu toate acestea ministrul de culte insistă pentru suma proiectată. Se anunță, că Maiestatea Sa a chemat la Viena pe contele Taaffe și pe c. Badeni locțiinătorul Galiției.

Franța.

În ședința din 10 Iunie a parlamentului opoziția de nouă a făcut guvernului imputare pentru participarea flotei franceze la serbările din Kiel. Deputatul Milleraud dice, că cestiunea Alsatiei și a Lotaringiei pururea va rămâne o cestiune deschisă. Asemenea se impută guvernului, că la încheierea păcii dintre China și Japonia a servit intereselor străine. În cestiunea serbărilor dela Kiel răspunde ministrul de externe, că primirea invitațiilor făcute din partea Germaniei e un act de curtoisie internațională; ăra ce privesc pacea chineză-japoneză, ministrul de externe a declarat, că Franța considerând greutatea, ce le avea în prospect Rusia, i-a venit în ajutor ca la o *aliată*, căci Franța este credincioasă aliaților săi și aceeași va rămâne. Altcum era și în interesul Franței, ca să domnescă pace în extremul Orient. Mai adaugă ministrul, că prin politica sa esternă a crescut vața republicii așa, cât ați în Egipt nici o cestiune nu se rezolvă fără a se cere părerea Franței. Din răspunsul ministrului se deduce, că între Franța și Rusia s'a încheiat o alianță formală. La pretensiunea lui Goblet de a se publica tractatul de alianță dintre Rusia și Franța, dacă există atare tractat, ministrul-președinte Ribot răspunde evasiv, că adevărul Franța încă din 1891 și-a combinat interesele cu o altă putere. Legătura acesta e puterea Franței și e ratificată de țara întrăgă.

Alianța francesă-rusescă îi scote din

flegmă și pe Anglesi. Deputatul Bowles a interpelat pe ministrul de externe angles, că are cunoscință despre negocierea dintre Rusia și Franța. Ministrul a răspuns, că guvernul nu se poate declara asupra unor negocieri, la cari nu a luat parte.

Italia.

Regele a deschis Lună parlamentul. În discursul tronului salută pe noii ablegați ai națiunii atragându-le atențiunea asupra agendelor, ce au să le resolvă. Primul și principalul obiect al desbatelor îl va forma organizarea finanțelor, cari deși s'au îmbunătățit prin legile votate în ultima sesiune, totuși nu s'a restabilit ecuilibrul în economia statului; ceea ce poftesce restrângerea cheltuelilor. Se așteptă dela parlament votarea reformelor administrative corăspunzătoare lipsei poporului, pe cum și regularea merului justiției. Mai departe guvernul se va sili, ca prin măsuri înțelepte să se conserve ordul social și să se amelioreze sörtea claselor misere ale societății. Regele constată raporturile amicale cu puterile aliate, pe cum și cu celealalte puteri europene, amintesce despre succesele armatelor italiene cu inimicii din coloniile africane, unde încă se vor regula în curând afacerile.

Guvernul dispune în parlament de o majoritate însemnată. Cu toate acestea opoziția, carea cunósce păcatele lui Crispi, îi va face multe ăile amare, dacă nu-l va chiar răsturna.

Turcia.

Afacerea armenescă și situațiunea din Djeddah, unde indigenii nu numai aprobă atentatul comis de Beduinii asupra oficialilor consulatelor străine, ci tot odată ieau poziție ostilă față de Europeii amenințându-i cu mörte, au pus pe gânduri pe M. Sa Sultanul turcesc. El a dimis pe marele vizir Djefad pașa înlocuindu-l cu Said pașa, fost ministru de externe. La afacerile esterne este chemat Turkan pașa, care ca ambasador la Madrid a dat doveđi de tact diplomatic.

După informațiunile mai nouă reformele principale cerute de Anglia, Franța și Rusia în memorandumul îndreptat către sublima Pörtă ar fi următoarele: Să se reducă numărul vilaetelor, și să se garanteze alegerea valiului; să se publice amnestie generală Armenilor condamnați ori exilați pentru delictes politice; repararea daunelor cauzate Armenilor prin evenimentele din Sossun, Talori etc.; regularea afacerilor de convertire religioasă; manținerea și aplicarea strictă a drepturilor și privilegiilor concesse Armenilor; numirea unui inspector, pentru ca să supravegheze aplicarea reformelor, și crearea unei comisiuni permanente de controlă în Constantinopol.

Se anunță, că guvernul turcesc e gata a primi propunerile făcute, întru cât prin ele nu s'ar vătămă dreptul de administrație internă al imperiului turcesc.

Colecta pentru gimnasiul din Blaș.

Suma din nrulă 21. fl. 22569.64

Petru Ciachi paroch în Riu-
alb trimite dela:

Petru Ciachi paroch	fl.	1.—	
Ștefan Stanciu cantor			
Matieđi	"	1.—	
Maria Stanciu Matieđi	"	1.—	
Ștefan Stanciu elev	"	—20	
Măriuța Suciă propriet.			
Salaș	"	1.—	
Petru Suciă curator Salaș	"	—50	
Maria Vasi Pui	"	—50 fl.	5.20
<i>Alimpiu Barboloviciu vicariul</i>			
Silvaniei trimite dela:			
Vasiu Pop asesor orf.			
cu soție-sa Emilia			
Marcuș	"	40.—	
Aureliu Petruca preot			
în Crasna	"	1.—	
Maria Szakács	"	—20	
Filca Maria Szakács	"	—20	
Gavril Wajda adm. protopesc și soție-sa			
Terezia Tiuca	"	3.—	
Szabó Nuțu din Șimleu	"	—10	
Ioan Coaciu paroch în			
Iaaz și poporul	"	4.—	
Alimpiu Barboloviciu și soția	"	20.— fl.	68.50
Din tractul <i>Crasnei</i> dela:			
Vasiu Ghețe preot	"	1.—	
Petru Wajda preot în			
Hurez	"	1.—	
Ioan Budișan preot în			
Pria	"	1.—	
Nicoia Pop preot în Stg	"	—50	
Ignatiu Suru preot în Mal	"	1.—	
Biserica din Stg	"	2.—	
Biserica din Tusa	"	1.—	
Tunsu Nicolae	"	—50	
Epure Petre	"	—20 fl.	8.20
Din parochia <i>Marin</i> dela:			
Bouțe Mihai	"	—10	
Criste Vasilica	"	—02	
Lazar Nuțu	"	—03	
Pecian Meriuca	"	—02	
Șandor Flóre	"	—04	
Chirilă Vasilica	"	—10	
Bologian Simeon	"	—10	
Bologian Tôder	"	—10	
Pop Ioan minaj	"	—03	
Nistor Mihai a Petri	"	—04	
Șandor Nat	"	—10	
Pop Todora a Ioani	"	—10	
Șandor Gavrilă	"	—04	
Lazar Ioan a Flórei	"	—40	
Pascean Mihai	"	—04	
Chirilă Gligor scurt	"	—10	
Hossu Vasilica	"	—12	
Pascean Gligor a Pașculesei	"	—12	
Șandor Sima	"	—02	
Marcoviciu Ionas evreu	"	1.—	
Patalan Anița	"	—06	
Hossu Gliga	"	—10	
Șandor Lica a Mitruului	"	—10	
Pop Ioan june	"	—30	
Pop Flóre jună	"	—04	
Pop Vasilica a Flórei	"	—10	
Lazar Mihai	"	—20	
Pop Mitru june	"	—10	
Chirilă Tôder Lup	"	—10	
Chirilă Ioan lui Tôder	"	—10	
Chirilă Ioan a Gyurkulesei	"	—05	
Șandor Mihai jude com.	"	1.—	
Malan Petre	"	—20	
Tamba Flóre	"	—10	
Chirilă Ioan a Todii	"	—04	
Baidoc Mihai	"	—04	
Baidoc Flóre	"	—05	
Tolaș Vasilica	"	—02	
Opre Vasiu	"	—20	
Chirilă Mihai	"	—10	
Gozman Petru	"	1.—	
Flonta Petru	"	1.—	
Șandor Ioan a Pașculesei	"	—10	
Șandor Petre	"	—02	
Șandor Lica Guiț	"	—08	
Sabo Parasca	"	—04	
Chiș Mariuța	"	—04	
Pop Flóre Vasiac	"	—07	
Demetriu Oros cantor-docente	"	—50	
Iuliana Oros născ. Grama	"	—50	

Sacota Gliga	—60
Sfuriea Ioan	—10
Torma Todor	—04
Rad Flóre	—02
Mocan Flóre	—02
Baciú Ioan	—05
Baciú Flóre	—04
Baciú Flóre	—10
Sireg Ioan	—04
Gilea Iléna	—10
Marcuş Andreiú	—04
Rad Flóre	—03
Criste Flóre	—04
Baidoc Gliga	—10
Chirilá Gliga	—02
Şandor Precupşimuierea	—10
Baidoc Vasilica şi mu-	
iereá	—20
Hossu Ioan a Gurgi şi	
muiera	—10
Pop Vasilica Butu	—02
Torcoş Gliga şi muiera	—10
Pop Lica şi muiera	—10

(Va urma.)

Suma fl. 22651.54

Noutăţi.

Din Archidieceză. Duminecă înainte de începerea sfintei Liturghii Escelenţa Sa I. P. S. D. Dr. Victor Mihályi a conferit în biserică catedrală gradul ierarhic al lectoratului teologilor: Iosif Orga, Ales. Şerban, Laur. Voda (curs. IV), D. Bouariú, T. Bordan, V. Bugner, A. Fráncu, V. Giurgíu, G. Meseşan, Iust. Nascu, I. Patachi, Ios. Popa şi E. Pop (curs. III).

Producţiune de cântări şi declamări în Internatul Vancean de fetiţe. Luni după amiază internatul de fetiţe din Blaş a avut o plăcută serbătoare. Escelenţa Sa a vizitat Luni pentru prima dată acest institut. Amăsurat programul statorit Escelenţa Sa la intrarea în sala festivă a institutului a fost binevenat prin un imn ocaSIONAL cântat de corul elevelor şi apoi prin o scurtă şi frumoasă vorbire a Dómnului directóre Aurelia Solomon, în care inteligenta şi zelósa directórá cu voce emoţionată accentuează, că la inaugurarea acestui institut cultural unic în felul său la Românii gr. catolici bucuria inaugurării era amestecată cu durerea după piul fondator al institutului, rămas orfan înainte de a se deschide. Deşi orfan acest institut pus de fondatorul său, marele arhierú Dr. Ioan Vancea, pe baze solide şi povéit cu înţelepciune de Veneratul Consistoriú şi directorul pus în fruntea institutului de el a făcut progrese continue şi a a coréspuns încrederei, ce au pus-o în el atât mai marii, cât şi părinţii, cari şi-au trimis aici copilele şi din cele mai depărtate ţinuturi ale ţării. Acest institut are acum zile de bucurie, că în persóna Escelenţei Sale şi-a primit un Părinte bun, înţelept şi iubitorú, sub patronajul şi conducerea căruia cu mai mare succes îşi va putea îndeplini sublima sa misiune. — Escelenţa Sa mulţumit de progrese promite, că îşi va estinde grijea sa părintească asupra acestui institut cultural, şi mulţimesce dómnei directóre şi celorlaltele superióre pentru zelul şi abnegaţiunea probată în conducerea institutului pe timpul vacanţei scaunului arhieriscopesc, exprimându-şi încrederea, că şi în viitor îl vor conduce tot cu acel zel laudabil. — După această Escelenţa Sa a vizitat întreg internatul, însoţit de rectorul estern al institutului Rds. dn Dr. A. Grama, de superiórele institutului şi de mai mulţi domni, cari au luat parte la festivitatea aranjată. — Escelenţa Sa a rămas deplin mulţumit de ordinea esemplară şi de curăţenia aflată pretutindenea. Terminându-se inspecţiunea institutului, s'au executat celelalte puncte ale programului. Anume elevele au cântat un imn către Precurata Feciórá Maria; eleva Elena Ludovica Hagea a declamat o poezie în limba magiară; corul elevelor a cântat poezia „Primăvara“; eleva Valeria Crişan a declamat în limba germană; eleva Veturia Bontescu a executat cu multă precisiune la pian un „Put-

puriú“ destul de greu pentru o începătoare; elevá Ecaterina Chiorean a binevenat pe Escelenţa Sa în limba franceza vorbind atât de fluent şi corect, încât se părea, că grăsesce în limba maternă; tot acesta o putem afirma şi despre domnişórele, cari au declamat în limba magiară şi germană. În urmă corul elevelor a cântat poezia „La o rândunică“ şi o melodie de inchiare. Cântările s'au executat cu mare precisiune sub conducerea zelosului profesor de musică, dl Emil Ştefánuş.

Esamenenele dela şóla română gr. cat. de fetiţe din Blaş. Joi 20 Iunie: 3—4. teoria musicii. 4—6. I. franceză şi conversaţiune germană şi magiară. Vineri 21 Iunie: 8—10. tóte obiectele cl. I. II. 10—12. tóte obiectele cl. III. IV. 3—6. tóte obiectele cl. V. VI. Sâmbătă 22 Iunie: 8—12. cl. VII. din Religíune, I. magiară, geografie şi ist. naturală. 2—6. cl. VIII. din Religíune, I. română, istorie, matematică şi fisicá. Duminecă 23 Iunie: 12—1. esamen din economia casnică. 3—5. musica vocală şi instrumentală. Luni 24 Iunie: la 8 óre dimineaţa „Mărire întru cei de sus“ şi distribuirea premiilor. Cu ocaşiunea esamenelor vor fi espuse şi lucrurile de mână ale elevelor.

Esamenenele la gimnasiul superior gr. cat. din Blaş se încep în 19 a c. şi vor dura până în 25 a c., érá în 26 Iunie va fi s. Liturgie de mulţămítă şi publicarea clasificăţiunilor. Esaminările se vor face în trei grupe.

Dare de samă. Primăria oraşului Blaş ne rógă, să publicăm darea de samă despre împărţirea celor 50 fl., pe cari Escelenţa Sa Mitropolitul cu prilejul intrării sale în Blaş i-a dăruit sêracilor din Blaş. S'au împărţit Maria Barna Riş cu 3 fl., Veronica Barđoşi, Anica Soporan, Marişca Sütó, Ana Anica Burcuş, Anica Berzan, Marişca Bela, Rozalia Mărginean, Veronica Muréşan, Rozsi Muntean, Susana Muntean, Iulica Gruíta, Luiza Cataveţi, Anica Daniel, Maria Raica, Ana Riş, Iuliana Finta, Maria Riş Crişan, Iuli Berzan, Ménesi Pál, Rozsika Rozor, Lili Mărginean, Maria Todoran, Anica Seretean cu câte 2 fl., érá Maria Şipotar cu 1 fl.

Atentat asupra preotului gr. cat. din Timişóra. În nóptea de 10 spre 11 a c. pe la 1 órá după mezul nóptii, — pe cum cetim în „Dreptatea“, — venerabilul preot şi protopop onorar gr. cat. din Timişóra Georgiú Tráilá aude un sgomot neîndatinat în chilia sa de durmit. Întrebând: „Cine-é?“ simte, că cineva se apropie de pat şi-şi întinde mâinile asupra dînsului. Părintele Tráilá prinde pe necunoscutul de mână şi se luptă cu el. Scăpând necunoscutul, care nu a pronunţat nici un cuvînt, din mâinile dlui Tráilá, a descărcat asupra dînsului un glonţ de revolver, care a pîtruns în umérul drept sub claviculá. În urma sgomotului produs prin strigarea dlui Tráilá şi prin detunătura de revolver atentatorul s'a depărtat. Părintele Tráilá, care pe câteva momente şi-a pierdut consciinţa de sine, s'a ridicat, a deschis feréstă de cătră stradă şi a strigat: „Zur Hilfe! Zur Hilfe!“ Întru aceea au venit bêtărana económă şi mai mulţi pompieri, cari îşi petreceau în un restaurant din apropiere, cari au dat pacientului primul ajutorú, până la venirea medicului. În ziua următoare medicii au constatat, că rana nu e periculósă, dará glonţul nu l-au scos încă. Atentatorul a lăsat în casă o parte din cravata sa şi o chee hotéscă, érá în curte o tēcă a unui pumnal. El a intrat în chilie pe o feréstă din curte. De urma lui nu s'a putut da până acum. Ne dóre de nefericirea, ce a ajuns pe venerabilul preot, şi-i dorim însănătoşare deplină cât mai curénd.

Religiunea pruncilor. De odată cu legea despre căsătoria civilă intră în vigóre şi legea despre religiunea pruncilor. Cu privire la executarea acestei legi ministrul Wlassics a elaborat dóuë ordinaţiuni. Prima ordinaţiune se referesce la intrarea în vigóre a legii şi cassarea nefericitei ordinaţiuni din 26 Febr. date de Csáky, érá a dóua determină modalităţile referitóre la introducerea în matricule a religiunii pruncilor.

Societatea de lectură Petru Maior a tinerimii universitare române din Budapesta şi-a publicat raportul general pe anul 1894/5, din care se constată, că numărul membrilor ordinari a ajuns la 70, maximul, de când există societatea, scădénd numărul studenţilor, cari nu au intrat în sinul societăţii. Membri onorari au fost 32, fundatori 25 în viaţă, 7 morţi, şi estraordinari 4. Avereá totală a societăţii face 6192 fl. 44 cr. Biblioteca conţine 1531 opuri în 1985 vol. şi 1269 fascicule.

Dl. Georgiú Pop de Băsesci la rugarea soţiei sale, care era greu morbosă, a dobîndit dela ministrul de justiţie un concediú de 10 zile din carcerul de stat din Vaş. Când a sosit acasă Mercuri sara, soţia îi murise, şi astfel nrmal la înmormintare a putut asista.

Nicolae Roman, comptabil-sef al institutului de credit „Bistraţana“, în urma unui morb de pept agravat şi prin carcerul de un an suferit în Seghedin ca osndit în procesul Replicei — a repausat în 10 Iunie în af 29-lea an al vieţii.

Dl Jancsó Benedek, cel mai bun cunosctóriú între Magiari al cestiunii române, a fost în septemána trecută în Bucuresci spre a-şi câştiga documentele de lipsă la studiul, ce-l face asupra acelei cestiuni. La întórcerea din Bucuresci s'a oprit şi în Blaş, unde Mercuri şi Joi a cercetat arhivele, bibliotecele şi institutele noastre culturale. Dl Jancsó este un bărbat simpatic, şi după cum se părea, s'a simţit bine în mijlocul Bláşenilor.

Onórea militară şi politica. Redactorul diarului „M. Allam“, Szemnecz Emil, care e şi locotenent de honveđi în rezervă, a fost condamnat la carcer de stat pentru articolul „Consummatum est“ scris din incidentul sancţióării căsătoriei civile. Fiind el condamnat şi încă pentru delictul de lesa maiestate, era să se procedă contra lui Szemnecz şi în afacere de onóre militară. Corpul ofíteresce din Alba-Regalá a decis, să nu se mai porúscă contra lui investigaţiune. Deciderea acesta nu a plăcut liberalului br. Fejérváry, pentru aceea a cassat-o sub cuvînt, că suferé de defecte formale. Szemnecz trebuie lipsit de onórea militară, căci a scris contra căsătoriei civile.

Contopirea Jidovilor. Br. Hirsch, vestitul milionar evreú, din incidentul votării legii despre recepţiunea Jidovilor a făcut o fundaţiune de 500.000 fl. spre a promova amalgamisarea Jidovilor cu magiarimea. E bucurie mare în Magiarii jidoviţi la inimă, că numărul lor se înmulţesce cu cei 800.000 de Evrei, de cumva nu vor jidovi aceştia milioanele de Magiari, cu cari vin mai des în contact.

Factorii postali din Budapesta în număr de preste 1000 au inscenat în septemána trecută o grevă. Pe timpul grevei au împlinit serviciul postal militarii şi factorii chemaţi de prin provincía. Grevişti şi-au pus gravaminele în un memorand şi Luni au reîntrat mai toţi în serviciul lor.

Catastrofă teribilă. În una din minele de cărbuni din apropierea oraşului Breslau a izbucnit foc. Preste 350 de lucrători au fost înaduşiţi şi consumaţi de flacări.

Firma Haas et Deutsch, care prin întreprinderile sale cinstite (!) a câştigat câteva milioane şi a cumpărat o parte a jurnalisticii magiare, a început să exploateze şi păduri. Se pare, că între membrii firmei au intrat neînţelegeri, căci Horu Mór în un lung memoriú se denunţă pe sine şi pe companiştii săi Haas et Deutsch arétând, că prin exploatarea pădurilor erariale dela Lipótujevár au păgubit statul cu 1/4 milion floreni.

Deputat nou. La Dobriţin s'a ales în 12 a c. deputat dietal candidatul guvernului Kola János faţă de candidatul kossuthist Bakonyi.

Ministru lovit de fulger. Ministrul de esterne al Sêrbiei Bogicevici în 9 a c., pe când se ducea la o vilă a sa, a fost ajuns de o plóe torenţială şi lovit de fulger la frunte, dará érá s'a trezit. O persónă din apropierea lui a fost inse ucisă. Trăsnetul a lovit şi vila ministrului.

PARTE SCIINTEFICĂ-LITERARĂ.

Instituțiile calvinesci în biserica românească din Ardeal.

G.

Modul alegerii mitropolitului.

(Continuare.)

Există în resăritu ver odată datina, ca clerul diecesan singur să alege pre episcopu? În dezvoltarea dreptului bisericesc orientat cu privire la constituirea episcopilor putem deosebi două perioade, anume periodul întâi, pre care l'am puté numi *periodul democratic*, în care episcopii, clerul și poporul diecesan concurgeau la alegerea episcopilor, și periodul al doilea, care l'am puté numi *periodul aristocratic*, în care clerul și poporul fu eschis de la alegerea episcopilor, și rămaseră singuri episcopii și împărații îndreptățiți a constitui pre episcopii. Perioda a doua se începuse destul de timpuriu, așa câtă pre timpurile interpretărilor orientali Balsamon și Zonara în secolul al 12-lea și al 13-lea nici urmă nu mai era de datina periodului întâi în biserica resăritului.

Datina, că numai clerul diecesan să alege pre episcopu cu eschiderea poporului și fără nici o influență episcopescă, cum a fost în Ardeal în epoca calvină, n'a existat nici când în biserica resăritului.

Singur două alegeri de episcopii numai prin cleru vin înainte în totă istoria bisericii resăritului, cari înse n'au avut nici o influență asupra dezvoltării dreptului bisericesc resăriten.

Între aceste cea dintâi se întâmplă în insula Cipru, unde erau și episcopii latini. Fiecare episcopu latinu avea lângă sine și un episcopu grecesc, care fuse nu avea diecesa lui propria, ci era numai vicariu al episcopului latinu, mai cu samă pentru îndeplinirea lucrurilor rituali.

Cu privire la episcopii aceștia Papa Alesandru IV a fost dispus, ca să-i alege preoțimea diecesană, și apoi să-i confirme episcopul latinu. ¹⁾

Un altă casă, care este mai mult curiosă decât de valoare, a venit înainte la Maroniti. Venind ei la Roma la începutul secolului al 16-lea spre a se uni cu biserica Romei, Papa Leo X i-a întrebat, că în ce mod își alege ei pre patriarchul? Ei au răspuns, că din numărul preoțimii alege 12 preoți distinși, și pre aceia îi închid în 12 odăi separate, și până atunci îi țin acolo, până cândă votând totu mereu se unescă toți într-o singură persoană. ²⁾

Dispoziție așa curiosă și ridiculă cu privire la un act de așa mare însemnătate, cum este alegerea unui patriarchu, nu s'a putut nasce decât în o sectă obscură eretică din resăritu, cum a fost secta maroniților până la unirea lor cu Roma.

La abisiu în timpurile vechi pre patriarchul îl alegea călugăril. ³⁾

Putem în urma acestora să dăcem apodictice, că în resăritu nici când n'a fost în usă datina, ca episcopul să fie ales numai prin clerul diecesan.

Pre timpul sinodului electoralu dela 1868, cândă atăta s'a greșit în contra istoriei și dreptului bisericesc, s'a susținut și aceea, că în resăritu în mai multe locuri singur clerul diecesan ar ave dreptul a alege pre episcopu. Căci în punctul 3 al sinodului tractul protopopesc al Clușului ținut atunci pentru alegerea deputatului la sinodul electoralu ță ce cetim:

„Deși Pravila bisericii resăritene, dăce, că arhiepiscopul să se alege de episcopii provinciali, acesta se înțelege numai în acele provincii, unde nu s'a îndatinat clerul a alege pre episcopii respective mitropolitii.“ ⁴⁾

Ar urma din aceste, că pre timpurile, când s'a format legislațiunea Pravilei cu privire la alegerile episcopilor, în adevăr prin mai multe locuri în resăritu era usul, că episcopul se alege de clerul diecesan. Atunci înse e mirare, cum de Pravila, care în atâtea locuri dispune, ca episcopii să fie aleși țăși de episcopii, n'a reflectat de loc la bisericile acele, la cari clerul diecesan alegea pre episcopul, și nu a regulat cu ver un canon și usul acesta. Sau dacă acesta s'ar păre prea mult, e mirare, că nici unul din canoanele Pravilei, care dispune, ca episcopii să fie aleși prin episcopii, nu a adăus clausula, că se lea afară bisericile, la cari clerul are dreptul a alege pre episcopu.

N'a făcut înse Pravila nici una nici alta, fiind că acelu usă nu a existat nici în resăritu pre timpurile, când s'a format legislațiunea Pravilei. Și dacă sinodul dela Cluș din 1868 totuși a susținut, că a existat, a susținut fără nici un temel și fără nici o dovadă, ceea ce pre timpurile acele era tare la ordinea zilei.

În biserica apusului avem un singur casă, care samănă încâtva cu alu nostru. Și acesta este în Irlanda, unde pre episcopatele vacante canonicii laolaltă cu parochii candidăză trei persoane, asupra cărora apoi mitropolitul împreună cu episcopii sufragani își dau părerea, și apoi Papa denumesc pre unul după placu. ¹⁾

Modul alegerii capilor bisericesci la celelalte orientali uniți cu Roma.

1. *Patriarchul melchiților din Antiochia.* Pre acesta îl alege arhiepiscopii și episcopii sufragani, și apoi alesul își capătă confirmațiunea dela Papa. Melchiții s'au unit cu biserica Romei în secolul al 18-lea, și folosesc în biserică ritul grecesc.

2. *Patriarchul maroniților din Antiochia.* Pre acesta asemenea îl alege episcopii sufragani. Ei s'au unit cu Roma în secolul al 12-lea și al 16-lea.

3. *Patriarchul Sirilor din Antiochia.* pre care asemenea îl alege episcopii. Ei se uniră cu Roma numai la capetul secolului al 18-lea.

4. *Patriarchul Caldeilor din Babilonă* asemenea se alege de episcopii supuși. Unirea lor cu Roma s'a întâmplat în secolul al 17-lea cam pre un timp cu a noastră.

5. *Patriarchul Armenilor din Cilicia* asemenea se alege de episcopii sufragani. Unirea lor cu Roma s'a început încă în evul de mijloc și s'a continuat până în timpul mai nou. ²⁾

Episcopii în Patriarcatele aceste să se alege de sinodu ascultând și părerea clerului și a poporului după datina veche bisericesc, să numai de cler și popor, și apoi alegerea o confirma patriarchul, să se denumesc de patriarchu. ³⁾

Nicări înse în nici unul din cele 5 patriarchate nu se alege episcopul ca mitropolitul la noi în Ardeal numai de clerul diecesan cu deplina eschidere a poporului și a sinodului arhieresc.

Cum se constituieau episcopii în România în timpurile vechi, și cum în timpul de față. Biserica din România nefiind ca cea din Ardeal supusă unei biserici de credință și limbă straină, pre lângă totă decadența bisericii resăritului dela desbinarea fotiană încôce, totuși și-a păstrat mult mai curată disciplina orientală din Pravila decât cum și-o a putut păstra biserica din Ardeal. Se vede acesta între altele și de acolo, că în timpurile vechi constituirea episcopilor se întâmpla strâns după dispozițiile Pravilei în sinodele arhieresc.

Avem despre acesta urmă sigură în un diptic al arhiepiscopilor Ungro-vlachiei începând dela anul 1668 păstrat în un manuscris al mitropoliei din Bucuresci. ⁴⁾

În dipticul acesta se amintesc între alții și un Grigoriu II, care mai înainte fusese episcop al Râmnicului. Principele Manuil Rusetu și Teodosiu Patriarchul Constantinoplei la 25 Iuliu 1770 îl destină de arhiepiscopu. Elu înse nu și ocupă scaunul, fiind că nu fu ales în înțelesul Pravilei de cătră episcopii comprovinciali, și alegerea atunci nici nu se putea face, de ôrece Parteni episcopul Râmnicului murise, ță Cosma episcopul Buzeului nu era acasă, ci se duse cu ôstea rusescă, ță episcopia Argeșului încă nu era ridicată, și așa nu se putu ține sinodu arhieresc, în care se fie ales după dispozițiile Pravilei prin arhieriei mitropoliei.

Din aceste se vede, că pre atunci în România se observă cu rigore prescriesele Pravilei cu privire la constituirea episcopilor. Și cumcă și înainte de Grigoriu totu prin arhieriei se întâmplă alegerea episcopilor, se vede totu din acelu diptic, în care despre arhiepiscopul Mitrofanu (alesu 1716) se dăce, că a fost subscris în actele alegerii lui Danil episcopul Buzeului, și totu asemenea se dăce despre arhiepiscopul Ștefanu II (alesu la 1731) că a fost subscris în actele alegerii episcopului

¹⁾ Thomassin op. cit. P. II. Lib. II. c. 41 p. 14.

²⁾ Totu acolo.

³⁾ Totu acolo.

⁴⁾ »Acte sinodali« de I. M. Moldovanu t. I. pag. 58.

¹⁾ Vehring »Kirchrecht« pag. 564.

²⁾ Despre toți aceștia veđ: Vehring »Kirchrecht« pag. 504, și »Instituțiile dreptului bisericesc« de Dr. Ioan Rațu. Blașu 1877 pag. 255 și uu.

³⁾ Vehring op. cit. pag. 504.

⁴⁾ »Acte și Fragmente« de T. Cipariu pag. 226 și uu.

Misailă la Buzeu. Actele aceste sunt actele sinodului arhieresc, în care fură aleși respectivii episcopi.

Alegerea în sinodul arhieresc se întâmplă după practica veche resăritenă așa, că arhierii prezenți candidau trei persoane, dintre cari apoi sau mitropolitul sau principele țării denumiea pe unul.

Dovadă secură despre modalitatea acăsta avem în actele alegerii mai multor mitropoliți ai Belgradului, pre cari, când mergeau în România spre a se sfinți, mitropolitul Tergoviștei îi supunea unei nouă alegeri prin arhierii. Despre acăsta înse vom vedea mai târziu.

La totu casul înse principele și notabilii țerei încă aveau înflință în constituirea episcopilor.

În timpurile mai nouă mai cu samă dela unirea principatelor încôce, episcopii în România se alegeau de așa numita „adunare obștescă“, compusă din boieri și din clerul înalt. Pre cel alesu îl înțaria principele. ¹⁾

În timpul de față avem să deosebim așa numiții: ar-

¹⁾ Vehring »Kirchenrecht« pag. 506.

chierii locotenenți de așa numiții episcopi eparchioți. Cei dintăiu nu au diecesă, și sunt numai titulari înse sfințiți. Cei din urmă sunt episcopi cu diecesă.

Cești din urmă sunt: mitropolitul din Bucuresci, dela Iași, episcopii: Rîmnicului, Romanului, Buzeuului, Hușiloru, Argeșului și Dunării-de-jos.

Cei din urmă sunt arhierii numiți: alu Ploestiloru, Craiovei, Rîmnicului săratu, Piteștiloru, Botoșaniloru, Băcăului, Berladului și Galațului.

Pre arhierii titulari sfințiți îi alege așa numitul „sfințulu sinodă“ compus din toți episcopii eparchioți și arhierii titulari. ¹⁾

Pre episcopii eparchioți sau cu diecesă în virtutea acelei legi îi alegu corpurile legiultore, adecă camera deputaților și senatul în ședința comună, în care au votu toți membrii ortodocși ai acestoru două corpuri. Cei aleși sunt ărași sau din numărul celor-alăți episcopi eparchioți sau din numărul arhierilor titulari.

(Va urma.)

* * *

¹⁾ Veđi c. III alu »Legii organice« a sfinței biserici autocefale romane«. Bucuresci tipografia cărților bisericesci 1889 pag. 12.

Mărgeaua Gialmarei.

Novelă de Laicus.

I. O familie de coloniști.

După ce Francesii cuceriră Algeria, au început, să colonizeze țara asta foarte roditoare, dar puțin lucrată din punct de vedere economic. Și mai marii Algerieni și aveau deja posesiuni, unii pe lângă mare, alții pe podeiele delurilor, lucrate foarte bine de economii europeni. Poporul de rînd înse își purta economia și pe mai departe tot în chipul cel primitiv, cum o mai purtase și mai înainte. Căci Arabii nu sunt mai de loc prietini economiei, și ei preste tot foarte cu greu se hotărăsc a se stabili undeva. Ei socotesc de al lor tot pămîntul, cât îl ved cu ochii, și spinarea cailor sprinteni e tronul, de pe care ocărmuesc ei lumea. Și în acest chip agricultura rămăne Cabiliilor, cari lucră așa de nepăsători pămîntul, cât nici nu-ți poți închipui.

Ajungend dar țara acăsta sub domnia Francesilor, toate trebuira să ia o altă față. Guvernul lui Louis Filip promitea coloniștilor munți de aur. Pămînturile aveau să le primescă mai în cinste și pentru vite și unelte economice n'aveau să plătescă decât un preț mai de nimic. Și cu toate aceste se găsiu puțin omeni, cari să-și lase țara. Francesul își iubesc cu mult mai mult țara, „la belle France“, decât ca să-și caute o altă patrie. El merge, ce e drept, în țeri străine, dar numai spre a-și lărgi cercul vederilor, spre a-și înmulți cunoștințele și spre a câștiga bani, — dar nu spre a rămăne acolo. Cât ce-și ajunge ținta, se întorce ărași în patria sa, cu carea și până atunci a fost în strînsă legătură.

Între aceste familii puține de coloniști, cărora promisiunile guvernului li-se părură acceptabile, se găsia și grădinariul Bernard Jocerau, care la vrsta de patruzeci de ani se hotărî, să se așeze în Algeria cu femeea sa Susana, cu fiul său Eugen, care de abia avea opt ani, și cu copilița sa Blanca cea de patru ani.

Jocerau se împărțășise în tinerețele sale de o bună educație, — singurul lucru, ce i-l putură da parinții, — cu care înse îi era greu, să trăiescă ca grădinariu aproape de Bordeaux. Grădinăritul în sudul Franței, dar mai cu samă în jurul orașelor mai mari e în florie și e foarte rentabil, numai cât spre

a fi grădinariu cum se cade, trebuie țarine și bani, cu cari să poți lucra, eventual din cari să poți trăi, până ți-ai vinde produsele.

Jocerau avea vre-o mie de franci, cam puțin, ca să începă o întreprindere mai mare, și de aceea se apucă de una mai mică, carea îi aducea puțin profit. Și de vreme ce amăsuraat creșterii sale îi veni pofta, să ducă o viață conformă claselor mai avute, venitele începeau și de ăi a fi tot mai puțin îndestulitoare. Și după ce vedu, că în primii ani pe lângă totă sirguința nu-î rămăne de pus de latură nimica, începu a se gândi serios la o schimbare a modului de traiu.

Repetitele provocări, prin cari îndemna guvernul pe cetățeni, să mergă în Algeria, deșteptară în sfârșit și atențiunea lui, și el și începu a studia raporturile de acolo. Resultatul studiului a fost mulțămitoriū. El scia, că mutat în Algeria va avé, să ducă o viață grea și plină de lipse. Calcula înse, că bogăția pămîntului îi va resplăti în așa chip, cât după dece, cel mult după cincispre dece ani va puté să se întorcă ărași în Franța în condițiuni cu mult mai bune, așa cât atunci îi va fi ușor, să între ca părtaș în vre-o întreprindere, ori chiar să începă însuși o speculă. Pe lângă acestea Jocerau își dicea, că cu cât greutatele și ostenele, ce va avé să întimpine, vor fi mai mari, cu atât va ajunge mai iute la ținta sa. Și astfel se și hotărî, să mergă în Africa.

Jocerau era un bărbat îndrăzneț și cutezătoriū, care nu scia de frică. Și de vreme ce fusese și soldat, scia manua pușca chiar așa de bine, ca și hârlețul. El gândia, să-și întocmescă casa astfel, cât unui atac din partea ordelor prădătoare să potă rezista până atunci, până ce îi va puté veni în ajutor fie vecinii, fie armata.

Lui îi trebuise ceva osteneală, până putu face pe soție-sa, să se hotărăscă pentru mutare. Îndeplinit și lucrul acesta, celealalte aveau să urmeze mai repede. Nu mai trecură decât câteva luni, și vindendu-și tot ce avuse, era deja stabilit ca proprietariū pe o fermă situată în partea de mēdăđi a podeiului algeric.

Casa, în care locuia, nu era nici pe departe așa, după cum și-o socotise mai înainte. El își făcuse de o cam dată o baracă zidită din cărămidă și coperită cu țigle. În lăuntru

nu era decât un spaț mare gol, ce servia deodată și ca culină și ca odaie de locuit. Lângă ea mai era o încăpere mai mică pentru durmit. Înderetul casei era un șopru deschis, sub care se ținea sculele economice și în anii cei dintăiu chiar și bucatele. Căi și vitele, cari le avea, stăteau de o cam dată sub ceriul liber, până ce le făcu și acestora un grajd. În jurul coloniei acesteia era un gard de țeruși groși, printre cari Jocerau plantase acăți spinoși, cari să facă intrarea imposibilă. În lăuntru îngrăditoriū acesteia mai era încă o căsuță mai mică, în care ședeau cei trei servitori ai lui Jocerau. Agrii, cari aparțineau coloniei, se întindeau de-a dreapta și de-a stînga casei.

Vecinii din Europa erau puțin, cam vre-o 10—12 familii, și si acestia încă împărțiați în distanță de câte un mil. Pentru aceea înse la depărtare de două ore era cartirul unei companii din legiunea francesă, carea avea chemarea de a griji pe coloniști. Posturi și forturi de acestea erau mai multe de-a lungul frontierei, și pentru ca ele să potă fi într'ajutoriu coloniștilor, fie care colonist avea în curtea sa o prăjină lungă, și în vrful ei sta o masă de puciosă, căreia în timp de primejdie i-se da foc. La semnul acesta vînătoriū „Chasseurs d'Afrique“ staționați pe la posturi viniaū repede într'ajutoriu.

Sub paza acestora Jocerau se scia foarte sigur, și din pricina asta nici nu luase alte mēsurii de apărare.

Afară de vecinii săi europeni Jocerau mai avea încă unii, cari înse nu-î făceau multă plăcere. Aceștia erau Cabili din Gialmara. Căpetenia lor își întinsese ferma sa în forma unui semicerc mare, care se întindea până departe în pustie. Dar nu trecu multă vreme, și el se împrietini cu prezența lor. Ei erau preste tot omeni pacnici și trăiaū liniștiți pe lângă turmele și agrii lor. Singurul lucru rău, ce-l făceau, era, că mai furau câte odată ierbă din fînățele lui Jocerau ori luaū câte ceva din bucatele lui, mai înainte de ce și-le-ar fi adus în șură. Pentru aceea înse Jocerau nu se supăra, căci venitele fermei sale erau îndestulitoare.

Și așa familia trăia liniștită. De atacuri n'avea să se tēmă, căci cât ce se arăta primprejur vre-o cētă de Beduini, îndată sosiaū și chasseurii de Africa și legionarii

și-l respingea. După ce înse și Abdelkader a fost rănit, prins și dus în Franța, viața liniștită din întregă colonia nu era mai mult turburată de nimic. Și mulțămă imprejurarilor acesteia, bunăstarea lui Jocerau creșea din an în an, și averea lui se tot măria, și asta cu atât mai mult, cu cât regimul francez da mai mult pentru a prevedea țara cu comunicațiune bună și ușoară, contribuind în acest chip în mod însemnat la ușorarea esportului produselor.

În acest restimp Jocerau duse la bun sfârșit planul, ce și-l făcuse față de întărirea locuinței. El își zidise adecă jur împrejur un zid provădit cu metereze săd găuri de împușcat, care împreună una cu alta singuraticile clădirii din curte. Apoi fiind că cultivarea îngrijită a pământului răsplătia după cuviință lucrul, își înmulți și personalul servitoriu la șese.

Independența, în care trăia el acuma, îi convinea tare mult. Nu e mirare deci, că deși i-se dase ocaziune, ca să se întorcă de mult acasă în Franța, el preferă, să mai rămână și mai departe aci, unde era asemenea unul crăitor. Și pe lângă aceea și coloniștii europeni încă se înmulțeau din an în an.

(Va urma.)

Bibliografie.

Zelosul scriitor istoric dl Petru Broștean a scos de sub tipar în zilele acestea fasc. I. din opul Drlui Fraucke „Istoria împăratului Traian și a contimpuranilor săi“, a cărui traducere e autorizat să o facă dsa.

Fasciculul acesta (8° mare, IV+64 pag.), tipărit frumos pe hârtie fină, are în frunte drept aciu reproducerea statuei lui Traian din muzeul neapolitan și cuprinde: I. Patria lui Traian. II Numele și dignitățile lui Traian. III Familia lui Traian. IV Traian în Germania. V Geții și Dacia.

Opul întreg va fi de 48 côle și va anără în 12 fasciculi lunari de câte 4 côle. — Prețul lui va fi de 4 fl. plătit în rate cuartale anticipative de câte 1 fl.

E de datorința noastră a procura această carte, căci după cum dice cu tot dreptul dl Broștean în invitarea la prenumerațiune, „Românii din Dacia traiană, cari se numesc cu predilecțiune și cu o mândrie nobilă strănepoții lui Traian, Românii, descendenții vechilor legionari și veterani ai Romei antice, care într'un restimp de 17 vécursi au devenit un popor latin de 12 milioane, — nu posed încă până astăzi nici o istorie a divului lor creator, a împăratului Traian de eternă memorie, cu toate că a sosit timpul, ca și noi

Românii, creațiunea monumentală a acestui imperator, să ne apucăm de . . . descrierea vieții și a glorioșelor lui fapte, cari au dat primul impuls și a pus temelul la nascerea națiunii noastre.“

La tipografia seminarială se află de vinzare:

Octoihul cel mic ediț. III. Blaș 1892. Prețul nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcăi de pânză cu 95 cr. v. a. Legat dimpreună cu Pentecostariul costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Triod, crudo fl. 6.50, legat în piele tare și cu copcii fl. 10.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Apostoler, folio, crudo fl. 4.40, legat în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Euchologiu

edițiunea a doua, revădită după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie velină, tipari frumos în negru și roșu. — Prețul nelegat fl. 2.80, era legat în piele tare fl. 3.80.

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericii românesce unite, studiū apologetic din incidentul invectivei „Gazetei Transilvaniei“ și a dlui Nicolaū Densușan asupra Mitropolitului Vancea și a bisericii unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețul 70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețul 1 fl. Ambele părți espedate franco 1 fl. 85 cr.

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

Nr. 2182—1895.

(19) 1—3

Concursu.

La postul de avocat archidieceșan al Clerului gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș se escrie prin acesta concurs cu terminul de 30 Iuliu n. 1895. pe lângă următoarele emolumente:

1. Honorariu de 1000 fl. adecă o mie floreni v. a. la an, care se solvesce în rate lunare decursive dela Cassa centrală archidieceșană.

2. O chilie în curtea metropolitană ca local de cancelarie, încălțită în timp de iernă cu lemne din aceeași curte.

3. Pentru excursiuni, ce le-ar face avocatul în ambitul dominiilor, se dă sub titlu de prejunctură pe și 5 fl. v. a., dacă prejunctura nu ar căpeta-o în natură, înse diurn în cazul acesta nu se solvesce. Pentru excursiunile afară de teritoriul dominiilor, încât călătoria s'ar face pe calea ferată, se solvesce

bilet de cl. II. și diurn de 4 fl.; afară de calea ferată pe și pentru prejunctură 5 fl. și diurn 4 fl. v. a.

4. Spesele și remunerațiunile licidate în procese numai într'atâta compet avocatului, încât acelea le suportă contrarii, și dela aceia se pot incassa; de sine înțelegându-se, că în acest cas el are a restitui fondului interesat anticipațiunile, ce eventual i-s'ar fi dat, pe cum și toate speșele făcute de fond în acest proces, fie acelea diurne, spese de călătorie ori alte spese; ér în procesele, în cari contrariul ôre-cărui fond nu este convinsat la suportarea speșelor licidate pe partea avocatului archidieceșan; pe cum și în procesele, cari nu s'au câștigat vis-à-vis de fondul interesat, avocatul nu va avé drept a pretinde dela Fondurile archidieceșane esolvirea speșelor licidate, ci numai a erogațiunilor, a competiței solvite martorilor sau comisiunilor judecătoreșci, vectura și diurne, de cumva nu i-s'ar fi anticipat.

5. Pentru aceste emolumente avocatul archidieceșan este obligat a locui în Blaș, a purta procesele cele urbariale și civile ale dominiilor Veneratului Cler, cât și a reprezenta aeele domii înaintea tuturor forurilor judiciare și administrative în toate facerile juridice personale și reale; mai departe este obligat a-și da opiniunea juridică în toate cauzele, dominale, fundamentale și bisericesci, ce i-s'ar cere din partea Preaveneratului Ordinariat, a consistoriului archidieceșan, a capitulului metropolitan și a Administrațiunilor fundațiunilor archidieceșane, fără a pretinde remunerațiune separată pentru aceste opiniuni juridice.

Cel ce reflectează la acest post, aș să-și asternă concursele la Consistoriul archidieceșan gr. cat. din Blaș, alăturând la concurs carte de botez și documentele de cualificațiune, ce le posed.

Blaș din ședința Consistoriului archidieceșan ținută în 8 Iuniu 1895.

Victor
Mitropolit.

Nr. 116—1895.

(18) 1—3

Edict.

Anisia Marinceș gr. cat. născută în Bogdana părăsindu-și acum de 13 ani pe soțul legiuit Ioan Clortea gr. cat. din Nireș și necunoscându-i-se ubicațiunea, prin acestea este provocată, ca în termin de un an și o și să se prezenteze înaintea subsemnatului for matrimonial de I-a instanță, căci la cas contrar, cauza divorțială urdită în contră-i de cătră susnumitul soț se va institui, pertracta și decide și în absență-i.

Dela forul matrimonial gr. cat. de I-a inst. a tractului protopopesc al Almașului. În Morlaca la 7 Iuniu 1895.

Ioan Pop,
preș. al forului matr. de I. inst

Cu deosebită stimă cutezū a încunoscința pre Veneratulū Clerū greco-catolicū, că precum și până acum laū asupra-mi gătirea de

Iconostase, amvóne, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericelorū, în ce priveșce lucrul de măsurit și de sculptorū, de colorare respective de marmorisare și de prevedere cu icóne sante, dimpreună cu așezarea acelorū obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescū ou plăcere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigatū recunóscere deosebită, și toate mă îndreptățescū la sperarea, că Veneratulū Clerū mă va împărtăși ocașionalmente de prețuita-i încredere. Silința mea se va îndrepta tot-deuna într'acolo, ca și de aci înainte să meritū renumele celū bunu, care mi-l'am câștigatu până acum.

Prin tarifulū de zone dispăréndū depărtările, prin acósta capacitatea de concurență mi-s'a măritū.

Rugându-mē pentru prețuite comande sum
Oradea-mare, 10 Ianuariū 1892

cu deosebită stimă
Carolū Müller,

auritorū și fabric. de recuis. bisericesci.

(7) 18—?